

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Puterea condeiului.

Chemarea presei este a lăși ideile drepturilor omenești, dreptatea și libertatea.

Presa luptă pentru idei, și cum totdeauna străbate, e socotită ca un mijloc de luptă din cele mai de nădejde. Condeiul este o armă mai ascuțită decît sabia, nimerind mai departe chiar și decît flinta cea mai desevisită. Adevărul lansat în slove nu se poate înabuși nici în pustiul Siberiei, nici în plaiurile tropicale, nici prin milioanele baionetelor, nici prin strivirea lansatorului, sămînța sădită nu se mai poate nimic; ea prinde rădăcină în cîteun loc ne-nădăit și se lătește mereu pe întreg pămîntul. Tiranii și jertfele lor se respiră ca ceața de seara, dar ideile luptătoare se dezvoltă și trainicia lor aduc și întăresc progresul omnirii. Eată rodul presei.

Pra și-a avut în toate timpurile și protivnici, recrutați în mare parte din oameni mediari, neîndămînatîci la cuget, cărora li-se pare primejdioasă orice învoire și cari ar dori ca omenirea să amurgiască visător ca și dînșii, fără a lua în seamă că progresul înseamnă viață, ear staționarismul — moarte; vorba ceia: ce nu dă înainte, dă înapoi. Cu mult mai neînsemnat e numărul celorce fa-

vorizează presa din motive de poziție și grupare socială. Dimpotrivă, am văzut cum cei mai mari reacționari, cei mai intoleranți retrograzi au știut să se folosiască de presă. Și că și asta e cu puțință, încă formează un favor al presei. Ea este, împlinindu-și chemarea cu credință, putătoarea oricărei idei, oricărei curent. Și așa și trebuie să fie, deoarece în privința aceasta nu există nimic absolut bun, ear pentru oarecare timp progresarea constituie condiția de viață a unui popor.

Cacă presa ar servi numai una și aceeași direcție politică, ar fi cel mai mare despot. Ea n'are decît să vestiască idei, convingeri, ear hotărîrea asupra lor cade în sfera popoarelor.

Cel mai mare și singurul drept al presei, este, adecă ar fi să fie, deplina libertatea de a exprima convingeri. Pentru aceste drepturi luptă de peste un secol. Și în toate statele libere, civilizate, unde este garantată prin lege libertatea de presă, se promovează mai cu înleznire libertatea și progresul popoarelor. Prin aceasta a ajuns instituția prin care se stucnește apăsarea celor mai slabi din partea celor mai tari, corupția și pestetot jignirea dreptății. Cîte fapte rușinoase n'au fost oprimate prin frica de presa cea cu milioane de limbi. Lăsați să se comită

nedreptăți cu muncitori din Ural, lăsați să fie omorît în China un biet misionar, într'un sătuleț din Turciu să fie dripiți Armenii și Aromânii, oprimați ziarele din acele părți, faceți să amuțiască gura redactorilor prin omor și închisoare: nimic nu ajută, căci deodată se ridică o salvă de strigăte a miilor de limbi de hirtie, împlorînd anatema lumii peste capetele vinovaților, și astfel niciunul nu rămîne nepedepsit, nici dacă ar fi cel mai mare cuceritor al lumii, mai sătos de sînge decît Nero.

Eată drepturile presei, pentru cari luptă; această libertate a acțiunii îi este supremul interes.

Presa, ca oricare altă instituție omenească, își are și ea interesele sale generale și speciale, între cari e socotită în prima linie disciplina proprie. Ar fi ridicol să se zică că nu și-ar avea și ea (presa) escrescințele și imperfecțiunile sale, avînd datoria a se curăți de ele. Și în această privință bărbații devotați și credincioși din jurul presei au datoria a-și pune condeiul în serviciul înlăturării buruenelor, cum sînt bunăoară slugarnicia și lipsa de convingeri, cari opăcesc nobilul avînt și fac de rușine misiunea înălțătoare a presei curate.

O. S. — Z.

FOILETON.

Adevărul și minciuna.

De L. Tolstoi.

Au fost odată doi negustori. Unul din ei trăia numai cu minciună, celalalt numai cu adevărul. Așa că ajunsese lumea să le zică: Unuia Minciună, ear celuilalt Adevăr.

Minciună era mult mai bogat decît Adevăr.

— Ei, prietene, zice într'o zi Minciuna prietinelui său Adevăr, — ce părere ai? Nu crezi tu oare, că în lumea asta e mai bine de celce trăiește numai cu minciună, decît de acela, care trăiește cu adevărul?

— Nu răspunde Adevăr, nu cred. E adevărat, că de multeori mai repede izbutești cu minciunile, dar nu trece mult și vine ceasul părerilor de rău.

— Ia stăi, Adevăr. Știi că sînt de zeceori mai bogat decît tine? Uite ce! Intreabă toate lumea, dacă-i mai bine să trăiești cu adevărul decît cu minciuna, și de țu-or da dreptate, toată averea mea a ta să fie, ear de mi-or da mie dreptate, atunci tot ce ai tu astăzi, ai meu să fie. Ce spui? Te prinzi?

— Nu. Așa prinsoare nu-mi place: tu vii cu un rămășag, în care norocul se vede bine, că va ține cu tine. Dacă am întreba pe Dumnezeu, zic și eu că ar mai merge... Dar... așa, să întrebăm lumea, înseamnă să întrebăm pe cei cari sînt de

o părere cu tine. Și la urma urmei, puțin îmi pasă, de ce crede ceialaltă lume... Eu unul, am părerea mea și asta mi-e deajuns! N'am nicio nevoie de bogățiile tale și nu vād, cam la ce mi-ai primejdui, așa fără nici o pricină, mult puținul avut, pe care mi l-am agonisit.

— Spune mai bine, că țu-e frică! — răspunde Minciună — și nu mai face pe mîndrul!

Vād bine că nu ne înțelegem, — zise Adevăr, — și deacea orice vorbă-i de prisos. Orce mi-ai spune, n'ai să mă poți face să trăiesc ca tine; și tot așa, înzadar ai vorbi și eu, căci n'am să te pot face să-ți schimbi felul vieții. Uite, ce spun eu: Ești încă tînăr și nici eu bătrîn nu sînt. Dacă Dumnezeu ne-o dărui zile, vom ajunge poate să vedem într'o zi cum e mai bine de trăit!

— Fie și așa, frățioare: Cutoateasta nădăjduesc, că tot mie ai să-mi dai dreptate!, — adăogă Minciună zimbînd.

Adevărul nu răspunde.

Se scuseră treizeci de ani. Adevăr și Minciună îmbătrîniră. Și eată că într'o zi întimplarea îi aduse ear' față-în-față.

Demult nu ne-am mai văzut, frate, — zise Minciună. Nici nu mai nădăjduiam să te întîlnesc vreodată... Ei, cum îți merge? Ai făcut avere?..

— Avere? Nu, n'am făcut, — răspunde Adevăr. Dar... slavă Domnului, o duc destul de bine... E drept..., nu mai pot munci, căci sînt prea bătrîn, — dar' D-zeu mi-a dat un băiat bun, care îngrijește acum de toată casa.

— N'ai decît un băiat?

— Unul singur, și nicio fată!

— Eu am și băieți și fete, și cutoatecă-s mai mulți, nu vor să mă ajute niciunul... Dar, ceiace-i mai rău, e că nu mă cinstesc cum se cade. Dumnezeu i-a înzestrat cu multă deșteptăciune, dar, din nenorocire, n'au deloc inimă. Îmi risipesc fără nicio rușine averea și n'au cel puțin recunoștință, că le-am tot avutul meu. O să se aleagă praf de averea mea și eu n'am nicio putere s'o împedec. „Să facă ce-or vrea, îmi spun uneori, mai rău decît atîta, nici că se mai poate“. Dar' nu numai dela copii mi-se trag necazurile: toți prietini mei cei vechi, negustorii, toți mă înșală și mă fură, care cum poate mai bine, neamurile mă tirăie într'una pela totfelul de judecăți... Pe scurt... bătrîneța mea, frate, e tristă, nu-i deloc veselă...

Adevăr și Minciună vorbiră cît mai vorbiră și dup'aceia se despărțiră.

„Sărace prietene, cum ai ajuns se gîndi Adevăr, depărtînduse... N'ai să mai spui, că-i mai bine să trăiești cu minciunile decît cu adevărul: ai înșelat pe alții și, uite, că și pe tine te înșală alții — și prietini și neamurile și chiar copii tăi. N'ai fost în stare să-ți deschizi ochii la vreme și ai trăit și tu ca toți ceialalți. Și cînd mă gîndesc, păcătosul de mine, c'a fost o vreme, cînd rivniam la traiul tău... Acuma vād, că nu deșteptî decît milă, căci, cu toate bogățiile tale, azi ești mai sărac decît oricare altul.

(Albina)

Trad de: G. P.

O pedică actuală.

(Sfaturi către țărani).

„Averea cu înșălăciune câștigată scade, ear celce o adună cu mîna sa, o va înmulți”.

(Prov. 13. 11.)

Iubiți frați țărani,

Nu este loc în sf. scriptură, în care să ne opriască D-zeu dela câștigarea de averi; dincontră ne îndeamnă cu toate prilejurile, să ne îngrijim și de câștigarea bunurilor trecătoare, „celce nu lucră, nici să nu mănînce”, dar ne trage totdeodată luarea aminte, că averea să o câștigăm cu dreptate, căci „averea cu înșălăciune câștigată, scade”; să o folosim bine, spe mîntuirea sufletelelor noastre. Ba vedem că însuși Mintuitorul ne servește cu pildă, căci El nu se sfiește a lurca în atelierul tatălui său — cu barda — până la etatea de 30 ani; ear despre sf. Paul citim că își câștigă cele delipsă cu lucrul minilor sale, împletind corturi. Și dacă sf. scriptură ne îndeamnă să ne câștigăm și cele delipsă spre susținerea și bunăstarea noastră trupească, află de bine a vă vorbi, iubiți frați, despre un fel de câștig care e atît de nebăgat în seamă la noi Români, și anume despre *măestrii*. Nu vă voi arăta însă feburile măestriilor, nici care dintre ele ar fi mai cu venit, mai acomodată pentru noi Români, nu, ci vă voi îndemna pestetot să vă dați băteții la măestrii, văzînd folosul și venitele cele avem dela meserii. Și e îndreptățită, cred, purcederea mea, dacă ne gîndim cît de rău stăm noi Români cu măestriile și cite venite ar putea trage neamul nostru din indeletnicirea cu măestriile. Dar mai ales deaceia voesc a va vorbi despre măestrii, ca să vă atrag luarea aminte, să nu lăsăm ca necredința să cuprindă și pe măestrii noștri cei puținii cîți îi avem, căci vedem cită stricăciune produce ea acolo unde se încuibează, și apoi nicio clasă nu este mai expuse necredinții, stricăciunii, decît tocmai clasa meseriașilor. — Dovadă ne sînt socialiștii, cei mai mulți făcuți din meseriași.

Dacă ne va succede să ne formăm și noi o clasă de meseriași, să ne avem și noi măestrii noștri, și dacă vom grijii din bună vreme, ca acest verme al necredinții să nu se încuibe în snfletul măestriilor noștri, atunî cacest fel de câștig ne va servi numai spre întărirea și bunăstarea neamului.

Vă rog deci, iubiți frați țărani, să fiți cu luare aminte, să cumpăniți bine ce vă voi spune, și dacă le veți afla bune și drepte zisele mele, vă rog puneți-le în practică, faceți ca cuvîntul să ia trup.

* * *

Omul este făcut, să nu poată trăi singur pe pămînt. El are lipsă de ajutorul, de sprijinul semenului său. El nu-și poate face tot de aceiace

Baba și dracul.

— Povestire —

Zice-se că baba-i soră bună cu Ducă-se pe-pustii; ba, mai la drept vorbind, ea-i cu mult mai meșteșugoașă decît dînsul. Căci, într'o zi, prinde a se gîndi Mohoritul, cum ar viri el vrajba între doi oameni, un chior și un orb de-abinelea Aceștia, bieții, trăiau din cerut, cică ereau calici de meserie și, cît trăia lumea, nu se afla să se sfădiască. Ce să facă Dracul? Caută fel și chip vîrciog să între în inima lor, și să-i hotărască a se sfădi. Inzadar căci omului cinstit și de treabă, nu-i poate face nimic Diavolul. Se schimbă, pe urmă, în chip de om de-ai noștri: degeaba: calicii își împărțiau cu voioșie calicia lor și l-au lăsat pe sârmanul Codaciu bătînd în scripiți și plîngînd... Vine la dînsul o babă. Zice: „Ce mi-i da, dragul mătușei, să-ți iau asta durere de pe inimă, să-ți fac eu să se încere la bătae calicii aceștia?...”

— „O păreche de păpuși, mătușă” — face Mohoritul, adecă finu-său, căci baba îi nașa Dracului, decînd i-a legat buricul...

— „Bine”. Și s'apucă ciodoroanca și mai cu vorbe, mai cu mișelii de-a ei, se apropie de bieții calici și prinde a-i căina: „Cașă-i, dragii mătușii, că-i pe dincolo... Că, eaca mătușă vă dă un galben de pomână...” Și cum ei întind mîna să le dea galbanul, cloanța se face numai că le pune galbenul în mîna la fiecare, dar nu le pune nimic, la niciunul. Zice: „Na ție... Na și ție...” dar

are lipsă și, deci, are lipsă de ajutorul altuia, are lipsă de societate.

Precum la trup picioarele slujesc spre umblare fără a putea înlocui ochii, mîinile spre împlinirea lucrurilor, fără a putea înlocui urechile, capul spre locuința celor mai însemnate părți, ear stomahul spre măcinarea și prelucrarea nutremîntului, așa și la un popor, fiind și el un corp... Precum corpul constă din 3 părți: cap, trunchi și picioare, așa și un popor trebuie să fie compus din aceste 3 părți. Picioarele unui popor sîntei voi, frați plugari, cari formați temelia, fundamentul, pe care se zidește frumosul edificiu al neamului.

Precum la un om picioarele nu pot trăi fără de cap, căci „vai de picioare fără cap”, așa nici la un popor țărănimea, plugarii, nu pot trăi fără cap, fără conducători. Sînt așadar neîncunjurat delipsă aceste 2 părți, atît în viața omului, cît și în a unui neam. Pelîngă astea, vedem că la om mai este încă o parte, o parte de frunte, fără de care corpul nu poate fi, și acesta e mijlocul, trunchiul cu stomahul. Fără stomah de sine înțeles că omul nu poate trăi, nu, căci el macină mîncarea, el prelucră nutremîntul descompunîndu-l și prefăcîndu-l în sînge, în carne și oase. Ce este stomahul pentru om, aceia este clasa mijlocie, industria și măestria la un popor. Precum omul fără stomah nu poate trăi, întocmai așa și un popor, fără clasa mijlocie, fără măestri nu poate exista.

Dacă ne uităm acum la neamul nostru românesc, vedem cu durere, că la noi lucrurile nu merg în legătură aceia, în care ar trebui, și cum vedem că lucră părțile unui corp. Noi sîntem legați mai ales de glie, căci indeletnicirea noastră stă mai ales în plugărit, în munca cîmpului. Noi cu toții sîntem lucrători de pămînt, așa ne-am pomenit din moși-strămoși și de asta tare cu greu ne lăsăm. Traiul însă s'a îngreunat, mijloacele de traif s'au scumpit, dările s'au înmulțit; ear noi am ramas înapoi cu lucrarea pămîntului, căci păcatul nostru „voi trăi și eu cum au trăit moșii și strămoșii” nu ne lasă să înfăințăm și noi cu lumea, și aici zace buba, căci astăzi și la lucrarea pămîntului trebuie școală. Și să nu ne prindă mirarea, dacă îndecurs de cîțiva ani ajungem să luăm bățul pribegiei prin țări străine.

„Vai de picioarele fără cap”, zicem toți mereu, cînd vedem un om nu tocmai cităv (întreg), și așa e vai și de un popor fără conducători, fără căpetenii. Ce privește poporul nostru, slavă Domnului, în privința asta nu sîntem tocmai cei din urmă. Avem conducători ieșiți din sinul nostru, dintre oamenii noștri, cari ne știu, ne cunosc nevoile, necazurile și păsurile. Precum însă picioarele și capul numai ele de sine nu pot trăi, ci au lipsă de stomah, de partea mijlocie, care să macine, să lucreze materiile crude, așa nici la un popor nu pot trăi picioarele, talpa neamului — plugarii — și capul unui neam — domni —, fără de clasa mijlocie, fără de măistri.

Gh. Balota.

nu i-a dat niciunua nimic. Și se dă mai deoparte și-i spune și Dracului să se uite. Intr'adevăr, chiorul îl și întreabă pe orb:

— „Bre, ția-a dat galbenul ție?”

— „Nu...” — răspunde orbul.

— „Nu se poate; că, dacă mie nu mi-l-a dat, apoi se vede că ția-l-a dat ție...”

— „Ba nu, la mine 'n mîna nu văd nimic”, — răspunde orbul.

— „Nu se poate!” — se răstește înverșunat cel chior, care mai zăria cite ceva. „Nu se poate! Eată eu văd că la mine nu-i nimic în palmă și, deci, tu ai îndosit galbenul, și acum strici tovarășia noastră...” Și prinde a-l scutura pe bietul orb. La rîndul lui, și cestălalt se știa nevinovat, și unde prinde a răspunde cu pumnii să-și răstoarcă minia! Așa că de unde pîn'acum nu vedeau ca lumea, au trebuit să scoată de iznoavă ochii...

Diavolul a ris cît a ris de prostia lor, dar, dela o vreme, s'a pus și el pe gînduri, că nu-i era de alta cit de teama că-l'pusese în cofă baba cu meșteșugurile ei. Deaceia, cînd să-i dea păpușii, cum avusesi în vorbă, i-a pus într'un vîrf de prăjină și așa i-a înțîns pînă la babă...

Calicii au rămas bătîndu-se, învremece întunecatul s'a dus la iadul lui, ear baba și-a luat drumul în lume, hăt înoace, pela noi, ca să scoată din mîntie și pe alți chiori și orbi, cari se sfădesc pentru o babă meșteșugoașă și care nu se întreabă, dacă nu cumva se poate ca ea să nu ne dea nimic...

(Ramuri)

Dumitru Furtună.

IGIENĂ.

Cum trebuie să trăiască un artritic.

Igiena alimentațiunei, a hranei, trebuie să fie preocupatiunea cea mai importantă din viața unui artritic.

Deobicei artriticii mănîncă mult și atuncî cînd nu mănîncă decît după poftă, tot mănîncă cel puțin dublu decît ar trebui.

Artriticul nu poate transforma în mod perfect alimentele în substanțe ușor de asimilat și de eliminat, așa că mîncînd după voe, în realitate se otrăvește.

Așadar artriticul trebuie să se forțeze să fie foarte sobru și îngeneral să se scoale flămînd dela masă.

În privința calității hranei, regula generală e ca artriticul să nu se hrăniască cu cărnuri, are destule otrăvuri în sîngele său pe cari ficatul se obosește distrugîndu-le. Înspecial vînaturile și chiar paserile (așa numite cărnuri albe) sînt oprite pentru artriticii. Artriticul poate mîncă moderat numai carne de vacă și de oae dar și acestea numai ferte căci rămîn în zeamă elementele toxice, bineînțeles că zeamă de carne (bulion) nu trebuie să mănînce.

Îngeneral toate alimentele producătoare de acid uric în organismul (artritic) sînt oprite, untul, grăsimile, alimentele gelatinoase (piftie, recituri) creeri, prăjituri, dulcețuri etc.

Atunci cam ce ar trebui să mănînce artriticii?

În primul loc ouă și legume, mai ales: varză, cartofi, pâstaie de totfelul, salate, morcovi, ceapă prăjită și mai ales ceapă crudă.

Cartofii mai ales ar trebui să fie pînea de toate zilele a artriticului; deasemenea se recomandă tot soiul de fructe chiar și cele acri.

În rezumat alimentațiunea artriticului trebuie să fie puțină carne, legume de totfelul, multe fructe; mai trebuie adăugat: niciun pic de alcool, ceai, cafea și cacao, înschimb multă apă.

Ig. Sat.

ECONOMIE.

O Sucursală a „Albinei” în New-York.

Marele nostru institut financiar „Albina”, precum se anunță va deschide încurînd o sucursală în New-York. Sucursala se va ocupa cu mijlocirea afacerilor de bani ale emigranților noștri și cei de acasă, ca principală operațiune.

„Casa rurală” din România.

Ziarele din România scot la iveală lucruri foarte interesante din viața unei bănci făcute la București cu ajutorul statului, pentru ajutorarea poporului lucrător de pămînt, de a ajunge să aibă pămînt. Ea să numește „Casa Rurală” (adecă cum i-am zice: banca plugărească). Ea are menirea, a mijloci cumpărarea de pămînt dela marii proprietari și trecerea lui în stăpînirea țărănilor. Că și pînă acum mulți marii proprietari își vindea detot ori părți mari din moșiile lor, dar fiindcă poporul nu avea de unde da zecile de mii ori și sute de mii deodată, boerului nu venea la socoteală să vînză petec de petec lui Stan și Bran pe așteptare, — vindea aceleia care îi dedia bani de odată! Și asta o făcea cite un grecotei bogat ori Jidanul cutare gros la chimir, — care apoi își bătea joc de poporul muncitor, ce trebuia să lucreze la el.

Acum, de vre-o cîțiva ani, e altă lume. S'a înființat „Casa rurală” (banca plugarului) și asta plătește ea pe marele proprietar ce-și face moșia vînzătoare, și apoi parcelează între țărani și ei i-o plătesc pe rînd. Sau dacă boerul vrea să-și dea moșia numai în arîndă, și țărani n'au atîta bani să-i dea deodată, Cassa le vine în ajutor plătinind ea arînda și scofindu-o apoi dela țărani la timpul său.

În felul acesta, această Cassă e o adevărată fericire și pentru ceice vreau să vînză și pentru ceice vreau să cumpere, — și nenorocire e ea numai pentru evreii și grecoteii și toți mișelii, cari pînă aci ei erau singuri și volnicii mijlocitorii între vînzător și cumpărător, și de multorii numai ei trăgeau zîmintina și de pe laptele vînzătorului și a cumpărătorului și aceia să alegeau cu — zărul.

Că de ce mare folos e acest așezămînt de mijlocire, ni-o vădesc destul de bine următoarele cifre:

În jumătatea dintăi a anului trecut (1910),

Cassa Rurală cumpărase dela marii proprietari și vinduse țărănilor pământ în preț de 19 milioane lei. În anul de față, 1911, în a aceeași jumătate întâie, ea a cumpărat și l-a vindut, pământ de 36 milioane!

În același timp al anului trecut ceruse comunele împrumuturi pentru a-și arinda ori cumpăra izlazuri, 1 milion și 200 mii lei, — ear astan în atita vreme pentru același scop au cerut comunele împrumuturi de 12 milioane.

Învremece anul trecut în acest timp vinduse țărănilor 400 hectare de pământ, astan a vindut deja 3400 hectare.

Eată sporuri uriașe! Dece? Căci poporul a văzut că acest așezământ e o adevărată ocrotitoare și binefăcătoare lui, — și acum aleargă în roiri tot mai mari să-și ceară spriginul. Și are folos și poporul, și și Cassa (banca).

Unele foș din țară și dela noi vorbind despre aceste încheieri minunate ale numitei Casse, — zic că: Eaca, ce mare e norocul „Cassei Rurale“!

„Noroc“ să fie oare? Noi credem că e înțelepciune și sus, la conducere, și jos la popor, — și e dovadă grăitoare despre aceia, că ce mult pot face frații buni pentru popor!

Oare la noi nu s'ar putea face de ale noastre bănci mai mult în felul în acesta? Întrebăm pe cei dela „Tovărășia“ de unde reproduce acest articol.

FELURIMI.

O fiică a regelui Milan, care trăește din călcatul rufelor.

Foile din Belgrad vestesc, că la Zemlin (Stra Sf. Nicolae) ar trăi *Ielena Obrenović*, fiica regelui Milan și a reginei Natalia (vorbește sîrbește și nemțește), care își povestește istoria vieții zicînd: M'am născut la 14 August 1876 în Conacul din Belgrad. Serbia aștepta pe atunci un principe de coroană, din cauza aceasta eu trebuia să dispar, și astfel fără știrea mamei (Natalia) a fost vîrît în locul meu regele Alexandru, ear eu am fost încredințată călugărițelor din mănăstirea dela Djakovar, unde am fost crescută până la vîrsta mea de 8 ani. Mai tîrziu am fost primită în familia Baits din Djakovar, unde mi-a mers destul de bine, avînd îngrijire bună. Înainte cu 8 luni a murit tatăl meu adoptiv Ioan Baits, care mi-a mărturisit pe patul de moarte, că tatăl meu nu e Pastalic, al cărui nume îl port ci *sînt fiica adevărată a regelui Milan și a reginei Natalia*. Dînsul a retăcut aceasta din motive patriotice, ca nu cumva să dea anză la răscoale în Serbia. Acum însă simțindu-și moartea, a trebuit să-mi descopere secretul. Mi-a dat și un inel, pe care îl vedeți la mine pe deget, avînd gravate inițialele „M. O.“, pe care l-a ținut pentru mine fiind dela Milan Obrenović. După moartea tatălui meu adoptiv mi-s'a deschis capul, văzînd clar ceiace mai demult mi-se părea enigmatic. Odată îmi zicea tatăl meu adoptiv: „Vino la Zemlin, să-ți arăt pe regina Natalia“ Și cînd am văzut pe regina trecînd p'acolo, ziceam: „Știi, Unchiule“, așa îi ziceam tatălui meu adoptiv, „femeia aceasta este atît de amabilă, încît mi-ar plăcea să ajung în apropierea ei, fie și ca servitoare“. Tatăl meu adoptiv începea să plîngă, mă trăgea înlătur și mă lua acasă. Părinților mei adoptivi mai tîrziu le-a mers rău! mama mea adoptivă și-a deschis mai tîrziu un atelier de spălat și călcat rufe, unde am învățat și eu meșteșugul acesta din care trăesc. Mai tîrziu am ajuns și la Belgrad, fiind aplicată la conac ca călcatoare de rufe, și am auzit acolo pomenindu-se cum a fost schimbată fiica reginei. Acolo am petrecut și noaptea singeroasă a regicidului. La cîteva luni după această înfiorătoare dramă, am fost dată afară din slujbă și deatunci trăesc aici în Zemlin“. La întrebarea că ce mai are degînd să facă, a răspuns: „Îmi astring bani pentru a putea vizita la Paris pe mamă-mea exregina Natalia. Întrebată că dece nu-î scrie, răspunde: „Am făcut și aceasta, dar fără ca să amintesc de trecutul și obîrșia mea, cerîndu-î ajutor, dar până astăzi n'am primit niciun răspuns. Eată povestea „principesei“, o femeie mică, uscăcivă, cu ochi mari, negri, avînd un tip pronunțat sîrbesc. Părul îi este tare cărunt și arată mai bătrînă decît 35 de ani, avînd însă destulă inteligență.

Indicațiile nu și-le poate întări nici prin nescar documente, nici prin persoane, căci toți, la carî se provoacă, au murit demult. În Belgrad, la poporul credul d'acolo, face senzație romanul „principesei“, și din cauză că și la regina Draga s'a fost încercat, dar fără succes, a se înșela lumea prin cocoloșirea unui copil...

Convocare.

Adunarea cercuală a despărțămîntului Verșeț al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă pe

ziua de 25 Septembrie (8 Oct.) 1911

în comuna **Gataia (Gatálya)** la orele 10 a. m. în localul școalei profesionale cu următorul

PROGRAM:

1. După celebrarea sf. liturghii deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului cercual.
3. Raportul casierului.
4. Exmiterea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor de subt p. 2 și 3.
5. Exmiterea unei comisii pentru căștigarea de membri și pentru încassarea taxelor.
6. Dizertațiuni eventuale, ce se vor însinua celpuțin cu 48 ore înainte adunării.
7. Referada comisiunilor de subt p. 4 și 5.
8. Alegerea directorului și a comitetului cercual.
9. Designarea locului pentru adunarea cercuală viitoare.
10. Eventuale propuneri.
11. Denumirea verificătorilor și închiderea adunării.

Apelăm la inteligența și poporul nostru ca să îmbrățișeze cu căldură scopurile „Astrei“; participînd la această adunare a despărțămîntului, în număr cît se poate mai însemnat.

Verșeț, 11/24 Septembrie 1911.

Traian Oprea m. p. **P. Rămneanțu** m. p.
protopresb., directorul desp. secretar.

Epigrame.

Tu dovedești pe orice cale,
Că ești Român politic;
Da 'n coada politiceii tale
E prea suspect cuvîntul — os.

Eu am rămas aicea jos,
Ear tu te-ai înălțat frumos;
Și grîul trage la pămînt,
Ear pleava se ridică 'n vînt.

Pășind ca preot în viață,
Să nu te plecî, ca 'n jug o vită,
Ci spune-î orșicui în față,
Că preoția-î bună pită.

Don Ramiro.

CRONICA.

Casa comunală s'a mutat, deocamdată fără niciun alaî, în palatul cel nou, zidit cu suma de 60.000 cor. de agerul inginer *Adolf Sittner*, avînd despărțăminte largi, moderne, pentru funcționari, deosebit pentru primarul orașului. A și fost vremea să ne vedem și noi odată la adopost într-o casă care și prin interior și prin exteriorul ei ridică vaza nu numai a slujbașilor dela primărie, ci și a întreg orașelului nostru de munte, care după o stagnare de mai multe decenii, cam de 3—4 ani încoaci se ridică mereu, și sperăm că încurînd, ajutat și de poziția lui admirabilă, va ajunge a fi socotit între cele mai frumoase orașe din Banat.

† Învățătorul pensionar *Mihai Gyurassa* din Crașova, un om de inimă și devotat prietin al Românilor, a murit subit. În veci pomenirea lui!

Duminecă d. a. la 2 ore a fost înmormintarea răposatei *Elena Lazăr* născ. *Sulea-Guga*, soția învățătorului *Carol Lazăr* din Oravița-rom. cu o asistență enormă: preoți, învățători din împrejurime, și lume multă din amîndouă Oravițele. Funeraliile le-a cîntat bravul chor al țărănilor din localitate. A fost o înmormintare cum rar se pomeneste în oreșelul nostru. Odihniască în pace!

† *Ovidin Viorel Ciprian Peteanu*, fiul de 6 luni al preotului *Aurel E. Peteanu* din *Liget*, și-a dat nobilul suflet în minile Creatorului. Transmitem îndurerărilor părinți sincere condoleanțe.

În noaptea de Sîmbătă spre Duminecă, Anul nou al Izrailiților, a ars total prăvălia marelui negustor *I. Belgrader*, cea mai frumoasă și elegantă prăvălie din localitate, fără ca până în momentele de față să se poată ști cum s'a declarat focul, care, bătînd un vînt groaznic, putea să primejduiască întregă împrejurimea, de nu era prăbușit între cele două ziduri tari și înalte ale caselor *Belgrader* și *Regner*, și dacă bravi pompierii nu reușiau să apere cu vitejie casele învecinate de potopul schinteilor împrăștiate de vînt asupra caselor din vecini.

Însfîrșit după stăruințe îndelungate din partea marelui proprietar *Dr. Rudolf Bähr*, casa cu etaj a adv. *Dr. Liviu Cigăreanu* din strada principală a trecut prin cumpărare în posesia d-lui *Dr. R. Bähr*.

Vrednicul profesor de desemn *Ludovic Majorovits* începe de mine un curs de desemn și pictură, în sala de desemn a școalei civile din localitate. Prelegerea e fixată pe Mercuria și Sîmbăta la orele 2—4 d. a. Se predă și pictura pe matasă, catifea, etc. Prețul va fi foarte moderat. Informațiuni se pot cere zilnic la numitul profesor în localul școalei civile.

La *Reșița* se ridică o fabrică de gaz.

Duminecă s'a sfințit prin noul protopresbiter al *Bocșei-montane*, noul local al băncii „*Bocșana*“ care progresează dince-înce tot mai îmbucurător sub înțeleapta conducere a destoinicului ei director actual.

La *Bozovici* începe să apară „*Almásvölgyi Hirlap*“, singura (!) foaie locală din Valea *Almăjului*, sub direcția doctorului *Ladislau Husofszky*.

Păn'acum și-au anunțat participarea la jubileul universității din *Iași* delegații universităților din *Viena*, *Berlin*, *Paris*, *Cernăuți*, *Praga*, *Sofia* ș. a.

Duminecă sinodul porohial din *Bocșamontană* a hotărît, cu toate glasurile, deschiderea a încă unui post de învățător la școala primară ort. rom, exclamînd toți ca dintr'o gură: „votăm tot ce ni-se cere Pentru școala noastră“. Bravo-o-o!

Bagrov, ucigașul lui *Stolypin*, a fost spînzurat la *Kiew*.

Otelul „*Ozanits*“ din *Orșova* l-a luat în arendă *Iosef Wewer*.

Magistratul orașului *Timișoara* a decis ridicarea în *Timișoara* a unei statui marelui *Ioan Huniade*.

Un pilot francez, *Mamet*, s'a hotărît să încunjure pămîntul cu mașina de zburat, căștigîndu-și cheltuiala de drum din producții ce va da prin diferite orașe.

În numărul viitor sperăm a putea vesti publicului nostru din *Oravița* și jur că și aici la noi va concerta tenorul *I. Radulescu*, care a concertat erî seară în teatrul orașănesc din *Lugoș*.

Astronomul eoglez *Brooks* a descoperit o nouă cometă ce se va putea vede pe cer în luna lui *Noembrie*.

Vlaicu a zburat la *Sibii* fiind viu aclamat de mulțime. La *Brașov* nădăjdueste că-î va în-gadui timpul să facă un zbor mult mai reușit.

Țăranul bogătaș *Vesa Marcu* încă s'a înscris de membru fondator la biserica din *Verșeț*, dărînd suma de 500 cor. Să trăiască!

Poșta Administrațiunii.

Rugăm pe toți On-restanțieri să binevoiască a-și achita fără întîrziere datoria. Pe ceice în 8 zile nu ne trimit, banii sîntem siliți a-î da în judecată. Punct.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu**.
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu**.

Faarverési hirdetmény.

Forotik közs. v. urbéresi tulajdonát képező összesen 431 kat. hold kiterjedésű erdőterületén levő összfatömeg tövön való eladása céljából a Forotik (Krassó-Sz. vm.) községében folyó 1911 évi október hó 7-én délután 2 órakor kezdődő zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatosan megtartandó szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A becslés alapján megálapított, eladásra kerülő fatömeg a következő:

Tölgy épület és műfa 2648 köbméter
Tölgy, hárs, gyertyán és cser tüzifa . 3730 köbméter
a mely összfatömegnek a becsértéke 50.000. korona

A zárt írásbeli, 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb 1911 évi október hó 7-én délután 2 óráig az urbéresék elnökénél Forotikon adandók be; az írásbeli ajánlatban a területen lévő összfatömeg után felajánlott vételár számokban és szavakban kiirandó és az ajánlatba beveendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Az írásbeli ajánlattal együtt a becsár 10%-ának megfelelő pénzüsszeg bántpénz gyanánt készpénzben az urbéresi elnök kezéhez adandó, esetleg a szóbeli árverés megkezdése előtt ott lefizetendő.

Fenti feltételeknek meg nem felelő, a kellő bántpénzzel nem biztosított, úgy szintén későn érkező avagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A szerződési és eladási feltételek az urbéresi elnökénél Forotikon, illetve a verseczi m. kir. járási erdőgondnokságnál betekintheők.

Az erdőterülethez a legközelebbi posta, táv-irida és vasuti állomás Forotik.

Kelt Forotikon, 1911 szeptember havában.

Paun Ieva,
urbéresi elnök.

Albert Jancsus

primind prăvalia lui

G. Ivaskovits din strada principală
„La mîța neagră“

Își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Orăviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

La

Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

totfelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

Casa Nr. 292 din Iladia

acomodată și pentru birt și negustorie împreună cu

15 pogoane de pămînt arabil de

vînzare din mîna liberă. A se întreba la proprietarul

Traian Murgu.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvalia R. Goldstein). — Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Asigurați-vă la banca noastră,
„Transsylvania“

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

„ORAVICIANA“

SOȚIETATE PE ACȚII
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
— ORAVIȚA. —

Capital social Cor. 550.000

Fonduri „ 342.000

Depunerî spre fructificare „ 2,500.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625 — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale cu 6—8% netto.

Primește depunerî spre fructificare cu 4½% și 5%.

x-4

Darea o plătește institutul.

Răscumpără grătit orce fel de couponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

Expoziturile la Vrani, Vraniuț, Iam, Secăș, Răcășdia, Varadia și Mercina

mijlocesc împrumuturi de orce natură, regulează scadențe, primește depunerî spre fructificare și efeptuesc și alte operațiuni de bancă